

Harman Enikő Ph.D. hallgató, geográfus

Debreceni Egyetem Földtudományi Doktori Iskola

harman.eniko@gmail.com

SZABÁLYSZEGÉSEK A BŰNÖZÉSFÖLDRAJZ ÉS A KÖZIGAZGATÁSI FÖLDRAJZ HATÁRMEZSGYÉJÉN

Absztrakt

Jelen kutatómunka a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Járműforgalmi Osztálya által a megyében végzett telephelyi és közúti ellenőrzéseire fókuszál. 2015 és 2020 között elemzi a szabályszegések típusait, az alkalmazott közigazgatási szankciók közül a figyelmeztetést, valamint a közigazgatási bírságot tanulmányozza; mindezt úgy, hogy keresi e téma helyét a földrajztudományon belül. A tanulmányban ismertetésre kerülnek a téma legfontosabb fogalmai, illetve bonyolult kapcsolatrendszerük. A szerző a tanulmány írásakor mindvégig az interdiszciplinaritást tartotta szem előtt, mivel a téma több szakterület és tudomány határmezsgyéjén helyezkedik el (közigazgatási földrajz, bűnözésföldrajz, jogtudomány, közigazgatás).

Kulcsszavak: bűnözésföldrajz, közigazgatási földrajz, szabályszegés, bűnözés, közigazgatás

1. Bevezetés

A szabályszegések vizsgálata a periférikus területek közé sorolható, mivel jóval kevesebben foglalkoznak csak e területtel, mint például a bűncselekményekkel vagy a szabálysértésekkel. Ennek feltételezhetően az az oka, hogy e cselekmények kisebb hatással vannak a társadalomra, ezért jóval kisebb a publicitása is.

Jelen tanulmány a szabályszegések, a közigazgatási földrajz és a bűnözésföldrajz kapcsolatát vizsgálja. A bűnözésföldrajz szemszögéből történő vizsgálat unikálissá teszi a tanulmányt, mivel ebből az aspektusból a szerző tudomása szerint még nem született tudományos közlemény.

A tanulmány megcáfolja azon állításokat, hogy a bűnözésföldrajz kizárólag a bűncselekmények földrajzával foglalkozik. Jelen írás is bizonyítja, hogy a bűnözésföldrajz a bűncselekmények mellett a szabálysértések és a szabályszegések térbeliségét is a vizsgálati területének tekintheti.

A fentiek következtében megdőlnék a bűnözésföldrajz hibás elnevezései is, mint például a „bűncselekmények földrajza” és a „bűnügyi földrajz” (Mátyás 2018, Mátyás 2020a). Ezen analógia alapján pedig ugyancsak bizonyítást nyer, hogy nem helyes a sokak által helytelenül használt „bűnügyi térkép” fogalom sem, hiszen nemcsak szabálysértések, de akár szabályszegések is ábrázolhatók a térképen.

E tanulmány elméleti jellegű írásnak tekinthető. Az elméleti felvezetést követően, hat év statisztikai adatait vizsgálva, azt kívánja megmutatni, hogy elvi elemzési lehetőséget biztosít a bűnözésföldrajzi kutatásokhoz akár egy megyei adatsor is.

2. A tanulmányban szereplő tudományterületek és kapcsolatrendszerük

Az egyértelműség kedvéért a szerző szükségesnek látja azt, hogy a tanulmány elején tisztázzon bizonyos fogalmakat, melyek a későbbi félreértéseket megelőzik és a jobb megértést is elősegítik. Szükséges továbbá a területhez tartozó főbb tudományterületek bemutatása és a kapcsolatrendszerük ismertetése.

2.1. A közigazgatási földrajz

A 20. század legnagyobb közigazgatás-fejlesztője szerint a közigazgatás *„az állam adminisztrációja, azaz az állam szervezete, a közfeladatoknak ezek természete által megszabott módszerrel a jogrend keretében való eredményes megoldására.”* (Magyary 1942)

Tamás András a közigazgatás fogalmát több oldalról közelíti meg: egyrészt a domináns tulajdonságok oldaláról, másrészt pedig a jogi szempontú funkciók oldaláról. Kiemeli a közigazgatás multidiszciplináris jellegét, így a közigazgatás többféle definícióban létezhet, attól függően, hogy milyen tudományág felől közelítjük meg (Tamás 1997).

A fenti – döntően államtudományi – megközelítésekkel meg kell különböztetni a földrajztudományi definíciókat. A közigazgatás és területszervezés földrajzi kérdései szerteágazóak. Természetföldrajzi, gazdaságföldrajzi, településföldrajzi, közlekedésföldrajzi, népességföldrajzi, történeti földrajzi stb. problémák egész sora vetődik fel. E komplex kérdések és összefüggések célorientált feltárására, elemzésére és megválaszolására alakult ki a közigazgatási földrajz, mint részdizciplína (Hajdú 1989). A közigazgatási földrajz a közigazgatási területszervezés és beosztás elméleti, történeti kérdéseinek és gyakorlati hatásának kutatását, a közigazgatási területbeosztás földrajzi alapjának kimunkálását tekintette feladatának (Hajdú 1989).

A közigazgatás és a földrajz, mint tudományok közötti kapcsolat megítélése a történelem során gyakran változott. A modern közigazgatási földrajz előfutárai egyrészt az államismereti művek, amelyek egy-egy országról átfogó, részben földrajzi szempontú leírást adtak, bemutatva egy állam természeti, gazdasági, népességi, települési, politikai és közigazgatási jellemzőit. Ezek az ún. leíróművek az egyik történelmi előzménynek tekinthetők. A közigazgatási földrajz másik történelmi előzménye a modern politikai földrajz. A megalapítójának tekintett Friedrich Ratzel döntően spekulatív módon veti fel a politikai földrajz alapproblémáját (Hajdú 1989). Ratzel az államok belső politikai felosztás földrajzi kérdéseivel csak csekély mértékben foglalkozott, a földrajzi determinizmus szellemében vizsgálta az államokat, mint egységeket (Ratzel 1887).

A későbbiek folyamán a politikai földrajz vizsgálja az államok belső politikai tagozódását. E munkák között kiemelkedik Wagner, H., aki nagytípusú alá tette az államterület belső politikai tagozódásának földrajzi szemléletű vizsgálatát (Wagner 1900). Dix, A. a közigazgatási földrajz szemléleti alapjait és tudománytörténeti besorolását dolgozta ki (Dix, A. 1922), Vogel, W. pedig Németország belső területszervezésének földrajzi hatását vizsgálja (Vogel 1922).

A modern közigazgatási földrajz az I. világháború alatt és után került előtérbe. A két világháború között gyorsultak fel a közigazgatási földrajzi kutatások, egyrészt a II. világháború utáni békeszerződések következtében (pl. az államhatárok változása), valamint az ezzel párhuzamosan az Európában kibontakozó közigazgatási reformok miatt. E reformok egyik zászlóhajója Franciaország volt, ahol a regionalizáció jegyében a gazdasági körzetesítés és a közigazgatás kapcsolatának kutatása került fókuszba. Németországban Langhans-Ratzeburg munkássága révén a földrajz és a jogtudomány kapcsolata gyakorlatorientáltan került előtérbe (Langhans-Ratzeburg 1928).

A II. világháború után, az 1960-as években a közigazgatási földrajz megújulásának lehetünk tanúi, ugyanis több európai – legfőbbképpen szocialista – ország radikális közigazgatási reformot hajtott végre szovjet mintára, mely hatásait vizsgálták a kutatók matematikai és geometriai alapokra alapozott térmodellekkel. E korszakot a matematika közigazgatás földrajzának is nevezhetjük.

Benzing, A. 1978-ban jelentette meg a *Verwaltungsgeographie* című monográfiát, mely klasszikusnak számít a közigazgatási földrajz művelői körében. Az 1970-es évek vége a magyar közigazgatási földrajz tekintetében is fontos állomás, hiszen Hajdú Zoltán, Teleki Pál, Prinz Gyula, Cholnoky Jenő és Czirbusz Géza szellemi hagyatékából újraélesztette a közigazgatási földrajzot, bebizonyítva ezzel e diszciplína életképességét és fontosságát (Hajdú 2001).

Monográfiája ma is alapdokumentum a közigazgatási földrajz művelői körében. A közigazgatási földrajz másik nagy egyénisége ezekben az években Beluszky Pál volt, aki az 1984. évi városkörnyéki reform előkészítésében vállalt döntő szerepet (Beluszky 1983). Újabb mérföldkő az 1984-es párizsi kongresszus, ahol a világ egyik legrégebbi földrajzi tudományos szervezetében, a Nemzetközi Földrajzi Unióban (1922) megalakult a Földrajz és Közigazgatás Munkabizottság, ezzel nemzetközi szinten is intézményesült a közigazgatási földrajz.

Napjainkban a közigazgatási földrajz kapcsán a közigazgatási térszervezés alapproblémái mozgósítják a geográfusok egy részét (Bujdosó 2016). Ezek közé soroljuk a közigazgatási térszervezési teleszkóp problémáját, amely arra mutat, hogy a helyi (települési) és a központi szint megléte szükségszerű, de a további tagolódások száma és jellege kérdéses (Hajdú 2001). A másik ilyen problémás kérdéskör a szinteken belüli horizontális lehatárolás kérdése, amely az alul- és túlhatároltság, valamint az átlapoló beosztás problematikáját vizsgálja. Ugyanilyen vitatémát képez a területi szervek és a nagyvárosok kapcsolatrendszerére is. Mindezen kérdésköröket tarkítja a digitalizáció, azaz pl. hogy az e-kereskedelem, az e-közigazgatás stb. hogyan és mennyire befolyásolja a térszervezési elméleteket.

2.2. A közigazgatási szabályszerződések és a bűnözésföldrajz

A szabályszerződések vizsgálatának másik határtudománya a bűnözésföldrajz. A hazai bűnözésföldrajzi irodalomból feltételezhető, hogy a kutatók azt gondolják, hogy a bűnözésföldrajz csak a bűncselekmények földrajzi vetületeire fókuszál, ezzel ellentétben a bűnözésföldrajz látótere ennél sokkal szélesebb spektrumon mozog. Ezen aspektus egyik iskolapéldája a közigazgatási földrajz és a bűnözésföldrajz határterületén lévő szabályszerződések földrajzi szempontú vizsgálata. A közigazgatási hatósági eljárások alapján a közigazgatási szabályszerződések egyrészt a közigazgatási földrajzhoz kapcsolódnak, másrészt mivel jogszabályok megszerzése áll fenn, így a bűnözésföldrajznak is a szerves része.

A tudományterület (inter-szubdiszciplína) közel kétszáz éves múltat tekint vissza, ennek ellenére a vizsgálat tárgyai szinte kizárólag a bűncselekmények voltak. Ennek a feltételezhető oka az, hogy a bűncselekmények azok a jogsértő cselekmények, amelyek már olyan hatást váltanak ki az állampolgárokból és a kutatókból egyaránt, amelyet kutatásra alkalmasnak tartanak. A hazai bűnözésföldrajzi kutatások során a szabálysértések vizsgálatának is csak elvi lehetőségét említik a kutatók, gyakorlati példát nem találunk erre (Mátyás 2020b). A szabályszerződések vizsgálatának pedig elvi lehetőségeit sem vetette fel még senki sem, holott kézenfekvő kutatási lehetőséget biztosítanak.

2.3. A közigazgatási szabályszegések és a jogtudomány kapcsolata

Szabályszegés esetén közigazgatási szankciók alkalmazására kerül sor. A terület történeti fejlődéséből kiderül, hogy szoros kapcsolata van egy másik diszciplínával, a jogtudománnyal is, hiszen a közigazgatási szankciók a büntetőjogból eredeztethetőek, azaz a törvényhozók a büntetőjogi dogmatikához viszonyítva alkották meg a közigazgatási szankcionálás fundamentumait.

A közigazgatási jog, illetve a közigazgatási szankcionálási rendszer önállósulása a polgári forradalmak eredménye. Az önálló közigazgatási jog saját, elkülönült szankciórendszere a francia és német dogmatikára épültek. A 19. század második felében Hariou ismerte fel, hogy a francia jognak alapelve, hogy ha a törvény valamely parancs vagy tilalom megtartását büntető szankcióval nem biztosítja, akkor a közigazgatási kényszert kell szankciónak tekinteni, vagyis a törvényt közigazgatási úton kell végrehajtani (Goldschmidt 1902).

A német jogban az 1871-es birodalmi büntetőkönyv által kiváltott viták indították el a közigazgatási jog önálló szankciórendszerének szükségességét. James Goldschmidt szerint közigazgatási jog része a kihágási jog, mivel a védett jogi tárgy alapján különbség van a büntetőjogban szankcionált vétségek és büntettek, valamint a közigazgatási joghoz tartozó kihágások között. Goldschmidt szerint a közigazgatástól nem lehet elvonni a büntetőhatalmat, és ebből kifolyólag ezen hatalom formai eleme vagyis éppen a szankciók hiányoznak a közigazgatásból (Goldschmidt 1902).

Magyarországon az önálló közigazgatási szankció kialakulása az 1878-1879-es büntetőjogi kodifikációhoz köthető. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1878. évi V. tc. (Csemegi-kódex) és az 1879. évi XL. tc. a kihágásokról (Kbtk.) választotta el egymástól a büntető- és közigazgatási jogot. A Kbtk-ban kodifikált tényállások egy részének volt megfelelője a Csemegi-kódexben, más részük pedig az igazgatás jogi kötelezettségek áthágására irányult. A büntető-törvénykönyv hatálya ugyanazon területre terjedt ki, mint a büntettekről és vétségekről rendelkező büntető-törvénykönyv (Goldschmidt 1902). Mindezt megerősíti a törvény indokolása is: az 1878. évi V. törvénycikkben foglalt büntető-törvénykönyv a büntetendő cselekmények hármas felosztásának elve szerint a büntettekről és vétségekről intézkedik, a kihágásokat pedig több jeles európai törvénykönyv nyomán, külön törvénynek tartotta fenn.

„A büntető törvények ugyanis nincsenek kimerítve a büntettek és vétségek, valamint ezek büntetéseinek meghatározásáról rendelkező törvények vagy törvénykönyv által. Az említett csoportba tartozó cselekményeken kívül van még egy külön csoportja a cselekvéseknek és a mulasztásoknak, melyeket büntetés terhe alatt tiltani, vagy melyeknek teljesítését büntetési

sanctió mellett rendelni, a társadalmi rend, a polgárok nyugalma, a személy- és vagyonszándékosan, vagy gondatlanságból elkövetett, illetőleg elmulasztott – a jogsértő vagy csupán jogot veszélyeztető cselekményeknek és mulasztásoknak az, a melyet a rendőri kihágások elnevezése alatt összefoglal a jogtudomány, és összefoglalnak a törvények a nélkül, hogy az ide foglalt cselekmények említett tarkaságánál fogva, a rendőri kihágások lényegét egy általános és characteristicus fogalom-meghatározással megjelölni, s ez által az elvi különbséget ezen, és a büntetendő cselekmények másik csoportjai közt megállapítani sikerült volna.” (1879. évi XL. törvénycikk indokolása a magyar büntető törvénykönyv a kihágásokról). Az 1878/79. évi kodifikáció eredménye, hogy legalizálta a közigazgatási normába ütköző szabályszegések egy részének a kihágás fogalmkörébe sorolását.

Újabb mérföldkő a városrendezésről és az építésügyről szóló 1937. évi VI. tc., amely az első objektív alapú közigazgatási szankciót, az építésrendészeti bírságot alkotta meg. A joganyag 27. § (1) bekezdése alapján: *„Kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő az, aki hatósági engedélyhez kötött telekfelosztást vagy építkezést engedély nélkül végez vagy már felépült épületet engedély nélkül vesz használatba vagy a telekfelosztási, az építési vagy a használati engedély rendelkezéseit nem tartja meg. Ha a kihágást emberi tartózkodásra is használt épülettel kapcsolatban követték el és az fontos közérdeket veszélyeztet vagy sért, a kihágást két hónapig terjedhető elzárással kell büntetni.”* (A városrendezésről és az építésügyről szóló 1937. évi VI. tc. 27. § /1/) A pénzbírságot közzadók módjára kell behajtani és az a várost (kis- vagy nagyközséget), Budapesten és környékén a fővárosi pénzalapot illeti (A városrendezésről és az építésügyről szóló 1937. évi VI. tc. 28. § /2/).

1953-ban szovjet mintára megjelent a szabálysértés (A hétköznapi életben gyakran keveredik e két fogalom, pedig a szabályszegés nem keverendő össze a szabálysértéssel), mint államigazgatási jogellenes forma, 1955-ben pedig megszűnt a közigazgatási büntetőjog. Ezzel a lépéssel szakadt el hazánkban a közigazgatási jogi szankciórendszer a büntetőjogról.

3. A szabályszegés és a közigazgatási szankciók

3.1. szabályszegés

A szabályszegés, mint jogi kategória nem bűncselekmény, de mint elnevezés is magában foglalja, hogy jogszabályok megsértésére irányul. A szabályszegés fogalmát nem találjuk meg egzakt módon a jogszabályokban, viszont a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló

2017. évi CXXV. törvény (továbbiakban Szankció Tv.) 1.§ (1) utal rá: Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági eljárás során megállapított jogszabálysértések (Szankció Tv. 1.§ /1/).

A definíció az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényre (továbbiakban Ákr) utal, melynek 101. § (1) bekezdése szerint:

Ha a hatóság a hatósági ellenőrzés során jogsértést tapasztal,

a) megindítja az eljárást, vagy

b) ha a feltárt jogsértés miatt az eljárás más szerv illetékességébe tartozik, annak eljárását kezdeményezi (Ákr. 101.§ /1/ bek.)

Egyszerűbben megfogalmazva, ha a hatóság hatósági ellenőrzés során jogszabálysértést észlel, akkor az Ákr.-t alkalmazva eljárást indít. A törvényi szövegben megjelölt jogsértés pedig az ágazati jogszabályokra utal, mivel az Ákr. egy eljárási kódex, a konkrét rendelkezéseket ágazati törvények, a kormányrendeletek és közösségi jogi aktusok tartalmazzák.

3.2. A közigazgatási szankciók

A közigazgatási szankciók köre rendkívül szerteágazó, parallel a közigazgatási rendszer összetettségével. A Szankció tv. csak formálisan definiálja a közigazgatási szankció fogalmát. A közigazgatási szabályszegésért való felelősség megállapítása esetén a közigazgatási hatóság közigazgatási szankciót alkalmaz (Szankció tv. 2.§ (1) bekezdés). A Szankció tv. preambuluma szerint *„a közigazgatási szabályszegések szankciónak a célja, hogy a közigazgatási hatósági eljárás során megállapított jogszabálysértések esetén a közigazgatási hatóság által kiszabható hátrányos jogkövetkezmények általános szabályainak egységes, átlátható és következő szabályozása, valamint az állampolgárok és a vállalkozások jogkövető magatartásának oly módon történő elősegítése érdekében, hogy az ne lehetetlenítse el a szankcionált további életvitelét, működését.”* (Szankció tv preambuluma)

A Szankció Tv tárgyi hatálya pontosabban jelöli ki a közigazgatási szankció fogalmát: *„Közigazgatási szabályszegés esetén a közigazgatási hatósági ügyben érdemi döntéssel kiszabható jogkövetkezmények”* (Szankció tv. 1.§ (1)). Nagy Marianna megfogalmazása szerint: *a „közigazgatási szankció a jogszabályban arra feljogosított közigazgatási szerveknek, megfelelő eljárásban alkalmazott, hátrányt okozó aktusa, amely mindig a címzett jogellenes magatartására reagál és rendelkezik az állami közhatalommal való kikényszerítés lehetőségével.”* (Nagy 2017)

A közigazgatási szankciók típusai a Szankció tv. alapján:

- figyelmeztetés
- közigazgatási bírság
- tevékenység végezéstől történő eltiltás
- elkobzás
- jogszabályban meghatározott egyéb szankció.

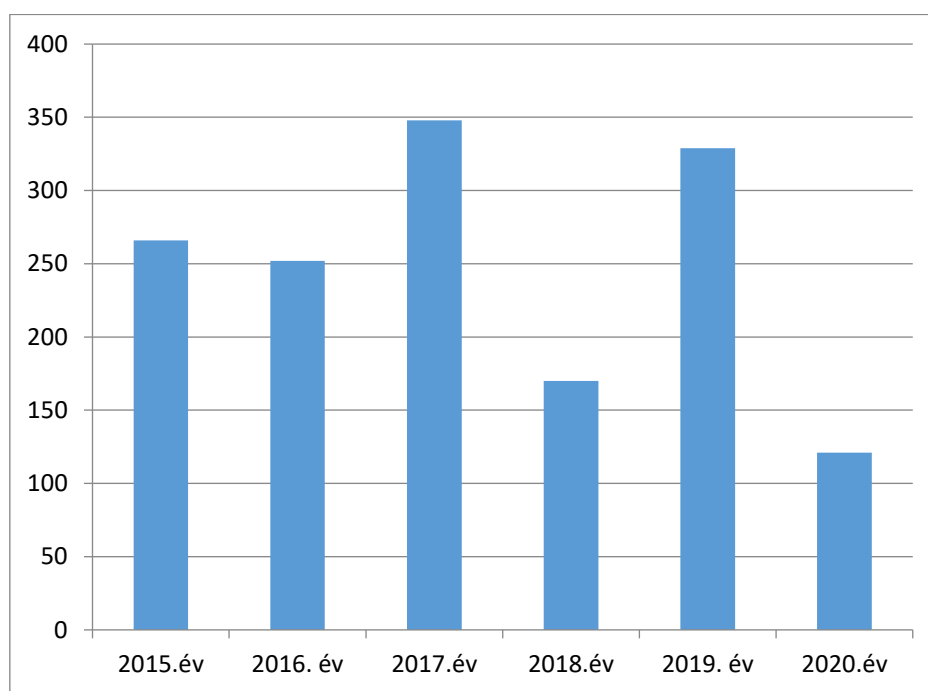
A figyelmeztetés kizárásának körét jelen kutatómunkában a KKt. 20.§ (1a) bekezdése jelöli ki. Nem alkalmazható közigazgatási szankcióként figyelmeztetés a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Járműforgalmi Osztályán a vizsgált időszakban előfordult alábbi esetekben:

- meghatározott engedélyhez és meghatározott okmány meglétéhez kötött belföldi vagy nemzetközi közúti közlekedési szolgáltatásra (áru fuvarozásra és személyszállításra),
 - meghatározott okmány meglétéhez kötött saját számlás áru- és személyszállításra,
 - a közúti szállítás szociális előírásaira, a vezetési időre, a szünetre, illetve a megszakításra és a pihenőidőre,
 - a közúti közlekedésben használt menetíró készülék és tachográf-korong, valamint a digitális tachográfokhoz szükséges kártyák használatára,
 - a gyorsan romló élelmiszerek és élő állatok szállítására,
 - bérelt járművekkel végzett közúti áruszállításra,
 - a rakomány rögzítésére, továbbá az ömlesztett áruk szállítására,
 - nemzetközi kombinált áru fuvarozást elősegítő kedvezményekre,
 - nehéz gépjárművek közlekedésének korlátozására.
-
- Ha a fenti felsorolás az a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet szerint rendkívül súlyos vagy nagyon súlyos fokú.
 - Ha a veszélyes áruk szállítására, a szállítóra (fuvarozóra), a közúti járműre és annak személyzetére, az áru feladójára, átmeneti tárolójára, a csomagolóra, a berakóra, a töltőre, a címzettre és a veszélyesáru-szállítási biztonsági tanácsadóra vonatkozó rendelkezés megsértése esetén, ha a végrehajtási rendelet a cselekményt vagy mulasztást I., II., vagy III. kockázati kategóriába sorolja.

- Nem alkalmazható figyelmeztetés a megengedett legnagyobb össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közlekedésére vonatkozó rendelkezések megsértőire sem és a jármű továbbközlekedésének továbbhaladására irányuló hatósági intézkedésekre sem.

4. A bűnözésföldrajz elvi elemzésének lehetőségei a szabályszegések területén

A közúti áru- és személyfuvarozás a gazdaság és a társadalom egyik legfontosabb komponense, így rendkívül fontos, hogy a terület zavartalanul működjön, illetve a jogszabályi feltételeknek és előírásoknak megfeleljen. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Járműforgalmi Osztálya a közúti és telephelyi ellenőrzései során 2015-2020 között 1486 esetben állapított meg szabályszegést. Ez alapján látható, hogy nagy esetszámú jogszabálysértés jelentkezik éves szinten, amely jó elemzési lehetőséget biztosít (1. ábra).

1. ábra: Szabályszegés típusok és esetszámok a Kkt. 20. § (1) bekezdése alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal illetékességi területén (2015-2020) végzett közúti és telephelyi ellenőrzések során

Forrás: saját szerkesztés a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal adatai alapján

A melléklet táblázatból jól látható (1. táblázat), hogy az illetékességi területén észlelt szabályszegések túlnyomó többsége (33,65%) a Kkt. 20.§-nak (1) d) pontjához kötődik, azaz a közúti közlekedésben használt menetíró készülék és tachográf-korong, valamint digitális tachográfokhoz szükséges kártyák használatára előírt rendelkezések megsértése. Ezt követi a Kkt. 20.§ (1) c) pontjának megsértése: a közúti szállítás szociális előírásaira, a vezetési időre, a szünetre, illetve a megszakításra és a pihenőidőre. Kiemelendő szabályszegés a járművek műszaki állapotával kapcsolatos szabályszegések magas aránya.

1. táblázat: Szabályszegés típusok és esetszámok a Kkt. 20. § (1) bekezdése alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal illetékességi területén (2015-2020)

Szabályszegéstípusok	esetszámok (darab)
a) meghatározott engedélyhez és meghatározott okmány meglétéhez kötött belföldi vagy nemzetközi közúti közlekedési szolgáltatásra (áru fuvarozásra és személyszállításra),	137
b) a meghatározott okmány meglétéhez kötött saját számlás áru- és személyszállításra,	101
c) a közúti szállítás szociális előírásaira, a vezetési időre, a szünetre, illetve a megszakításra és a pihenőidőre,	364
d) a közúti közlekedésben használt menetíró készülék és tachográf-korong, valamint a digitális tachográfokhoz szükséges kártyák használatára,	500
e) a veszélyes áruk szállítására, a szállítóra (fuvarozóra), a közúti járműre és annak személyzetére, az áru feladójára, átmeneti tárolójára, a csomagolóra, a berakóra, a töltőre, a címzettre és a veszélyesáru-szállítási biztonsági tanácsadóra,	8
f) a gyorsan romló élelmiszerek és élő állatok közúti szállítására,	2
g) a bérelt járművekkel végzett közúti áruszállításra,	194
h) a közúti járművek közúti közlekedésben való részvételéhez előírt műszaki, biztonsági és környezetvédelmi tulajdonságokra, a megengedett legnagyobb össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közúti közlekedésére, a rakomány rögzítésére, továbbá az ömlesztett áruk szállítására,	176
j) a nehéz tehergépkocsik közlekedésének korlátozására vonatkozó rendeletek	4
Összesen	1486

Mint az a fentiekben látható, a legtöbb szabályszegés a pihenő és vezetődőre, a tachográf kártyára tekintettel történik, ezekre és a járművek műszaki állapotára úgy kell tekintenünk mint, a közúti baleseteket kiváltó tényezőkre. A fáradtság és a nem megfelelő műszaki állapotú járművek okozta balesetek pedig már több emberéletet is követeltek Szabolcs-Szatmár-Bereg megye útjain.

Mindkét jogsértés felfedéséhez és szankcionálásához erős társadalmi érdek fűződik, mivel ezek be nem tartása a jelentős baleseti oksági tényezők közé sorolható. A többi szabályszegés esetében is felfedhetők olyan térbeli törvényszerűségek, amelyek felhasználhatók a problémák feltérképezésében és a megelőzésben egyaránt.

A szabályszegések, a bűncselekményekhez hasonlóan, térképen is ábrázolhatók, mely további többletinformációt közvetít, ezáltal jobban lokalizálható a probléma és sikeresebb lehet a felderítés. A szabályszegések felderítése érdekében kockázatelemzés, sőt prediktív analitika (megelőző rendészet) is végezhető (lásd bővebben: Mátyás 2017). Ennek eredményeként pedig akár előre is jelezhetők a különféle szabályszegések, illetve azok elkövetői.

5. Összegzés

A tanulmány ismertette a közigazgatási földrajz, a bűnözésföldrajz és a jogtudomány esetében azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek a szabályszegésekkel kapcsolatosak. Megállapítást nyert, hogy a szabályszegések vizsgálata során a korábban nem alkalmazott bűnözésföldrajzi kutatások is alkalmazhatók. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal közlekedési szabályszegései bizonyították azt, hogy elegendő esetszámban fordulnak elő a jogsértések (vagyis a vizsgálathoz elegendő számú mintát biztosítanak) és a közlekedési bűncselekményekhez hasonlóan felfedezhetők olyan térbeli relevanciák az egyes szabályszegési kategóriákban, amelyek megfelelő elemzési lehetőséget biztosítanak.

Az elemzési lehetőséget bővíti a szabályszegések térképen történő ábrázolása és a prediktív módon történő előrejelzés.

A szerző a kutatás további lehetőségeit látja a szabályszegést elkövetők lakó/székhely szerinti elemzésében, amely összevethető a társadalmi és gazdasági tényezőkkel.

Felhasznált irodalom

Beluszky Pál (1983): A helyi területi igazgatás továbbfejlesztésének koncepciója. Állam és igazgatás, 12. 1081-1147.

Bujdosó Zoltán (2016) : A turizmus és a területfejlesztés kapcsolatrendszere Magyarországon
In: Kókai, S (szerk.) A változó világ XXI. századi kihívásai : tanulmánykötet Prof. Dr. Hanusz Árpád egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére Nyíregyháza, Magyarország : Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajztudományi Intézet. pp. 63-76.

Hajdú Zoltán (1989): A közigazgatásföldrajz kialakulása, fejlődése és kutatási irányzatai. In: Földrajzi Közlemények, 37(3):163-175.

- Hajdú Zoltán** (2001): Magyarország közigazgatás földrajza. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs
- Goldschmidt, J.** (1902): Das Verwaltungsstrafrecht, Berlin
- Magyary Zoltán** (1942): Magyar közigazgatás. Királyi Magyar Egyetem Nyomda, Budapest
- Mátyás Szabolcs** (2020a): Bűnözésföldrajz. Didakt Kft. Debrecen
- Mátyás Szabolcs** (2020b): Az elemző-értékelő munka gyakorlati aspektusai. NKE
- Mátyás Szabolcs** (2018): A bűnözésföldrajz vitás kérdései. In: Földrajzi Közlemények, 142(2): 102-109.
- Mátyás Szabolcs** (2017): A térinformatika a hazai rendvédelmi szervek gyakorlatában. In.: Balázs Boglárka (szerk.): Az elmélet és a gyakorlat találkozása térinformatikában VIII. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen
- Nagy Marianna** (2017): A közigazgatási jog szankció. In: Fazekas Marianna (szerk.): Közigazgatási jog általános rész III. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Tamás András** (1997): A közigazgatási jog elmélete. Szent István Társulat, Budapest
- Ratzel, Friedrich** (1887): A Föld és az ember. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest 623p.
- Dix, A.** (1922): Politische Geographie-Druck und Verlag von R. Oldenbourg, München. 7-10pp
- Wagner, H.** (1900): Lehrbuch der Geographie-Hahn'sche Buchhandlung. Hannover-Lepzig, 723-727 pp.
- Vogel, W.** (1922): Politische Geographie-Teubner, Leipzig-Berlin, 134 p.
- Langhans-Ratzeburg, M.** (1928): Begriff und Aufgaben der geographischen Rechtswissenschaft (Geojurisprudenz)- Kurt Vowinckel-Verlag, Berlin Grunewald 76p.

Jogszabályok

A közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény

A magyar büntető törvénykönyv a kihágásokról szóló 1879. évi XL. törvénycikk indokolása

A városrendezésről és az építésügyről szóló 1937. évi VI. tc.

A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény